

44 Kwaad toeval en goede mensen

Zomaar een dinsdagmorgen. De ambulance rijdt door de grote roldeur de ontvangstruimte van de Spoedeisende Hulp binnen. Enkele seconden later is het ambulancepersoneel met de brancard op weg naar de lift die de vrouw en haar nog ongebornen kind naar het operatiecomplex zal brengen. Voor de liftdeur op de derde verdieping staat personeel klaar. De gynaecoloog is al in de operatiekamer. Dan gebeurt wat nog nooit in het ziekenhuis was gebeurd. Plotseling blijft de lift met een schok steken. Veertig centimeter te vroeg om de liftdeuren automatisch open te laten gaan staat de lift stil. Het ambulancepersoneel in de lift drukt de alarmknop in ...

Het duurt zes minuten voordat de brancard met de vrouw de lift kan verlaten. Ze wordt naar de operatiekamer gereden. Zes minuten bleken te veel.

Er ging een melding naar de Inspectie. Een onderzoek kwam direct op gang. Er werd een juridische procedure tegen het ziekenhuis aangespannen. De verzekering keerde uit. Er gebeurde van alles, maar dat was allemaal achteraf. Was dit drama niet domweg het gevolg van toeval? 'Stom toeval' zoals we plegen te zeggen? Waarom moest nu juist op dát moment de storing in het liftsysteem optreden? En die moeder? Als die...? De vragen en suggesties stapelden zich op.

Het risico om in een ziekenhuis een te voorkomen dood te sterven is groter dan het risico om bij een vliegtuigongeluk om te komen. In de laatste vijftien jaar is er ontzettend veel geïnvesteerd in het veiliger maken van de ziekenhuiszorg.

Met succes. Maar nog steeds sterven mensen door een toevallige samenloop van omstandigheden in een Nederlands ziekenhuis.

Toeval? In de beschreven casus bleek naderhand, dat de communicatie tussen de verloskundige en gynaecoloog niet goed was geweest. Dat het liftonderhoud niet volgens schema was geweest en dat enkelen dat wisten maar niets hadden ondernomen. Conclusie: Bij een goede communicatie tussen de zorgbieders had de ambulance niet hoeven rijden. Dat de lift op zo'n fataal moment haperde was inderdaad kwaad toeval. Maar dat toeval zou zich noch toen, noch op enig ander moment hebben voorgedaan als het liftonderhoud goed had plaatsgevonden. De fatale gebeurtenis kan wel toeval genoemd worden, maar dat toeval vloeide voort uit competentiestrijd en miscommunicatie, uit een tekort aan organisatie, een teveel aan gemakzucht en vacante verantwoordelijkheid.

Wel eens geturfd hoeveel toevalsgebeurtenissen dagelijks in je leven plaatsvinden? We weten best dat ons leven voortdurend door een toevallige samenloop van gebeurtenissen wordt gekenmerkt, maar we doen vaak alsof dat niet het geval is. Totdat een lift op het verkeerde moment en op de verkeerde plaats stilstaat. Dan realiseren we ons dat het met dat toeval wat ingewikkelder is. Want ja, het was toeval dat het noodlot uitgerekend die moeder en dat kind trof, maar die onvoldoende communicatie en die weigerende lift waren geen toeval maar het gevolg van gedrag van mensen. Dáárdoor ontstond dat fatale moment.

Het kwade toeval ligt op de loer en slaat toe als wij gemakzucht een kans geven, als we tekortschieten in goede organisatie, als we door vacante verantwoordelijkheid elkaar niet aanspreken als we zien dat er iets mis kán gaan of al

niet goed gaat. Juist dan en daardoor staat het kwade toeval klaar en kraait zijn haan koning.

We kunnen ons wapenen tegen kwaad toeval, dat hebben de dalende mortaliteitscijfers in de Nederlandse ziekenhuizen bewezen. Maar dat geldt niet alleen daar, maar ook voor het kwade toeval in ons dagelijkse leven.

Maar het toeval is toch niet uit te bannen, juist omdát het toeval is? Dat klopt. Sterker, het toeval kan ook een zegen zijn. 'Juist op het moment dat mijn gedachten vervelend met me op de loop gingen, werd ik getroffen door die muziek.' Of: '... belde mijn vriend op.' Of ... Wie heeft er geen weet van?

Het toeval kan barmhartig zijn, het kan een verwarrende charme vertonen, het kan een mens gelukkig maken, maar het laat zich ook vaak van zijn sléchte kant zien. Maar we zijn niet machteloos als we onze persoonlijke verantwoordelijkheid nemen, als we doen wat van ons verwacht mag worden, als we door goed te handelen en te organiseren het kwade toeval waar mógelijk saboteren. We mogen niet aanvaarden dat het toeval de regisseur is van het kwaad dat ons overkomt in ons leven, zelfs als we zeker weten dat het toeval niet uit te bannen is.

Weet je, ik heb dít in mijn leven geleerd. Wie verzet pleegt tegen het kwade toeval en het leed dat daarvan het gevolg is, kan uiteindelijk leren aanvaarden dat het kwaad goede mensen treft. En daarin toch gelukkig zijn.

De ziekenhuis casus van jaren her vindt zijn oorsprong in feiten, maar is zo veranderd dat noch de gebeurtenis noch de betreffende personen herkenbaar zijn.

Reactie? Klik [hier](#)

